

СТРАТЕГИЯ

за
развитие на социалните услуги в
Община Стражица
2007-2017 г.

Декември 2006г.

Съдържание

I. УВОД.....	стр.3
II.ДЕМОГРАФСКА ХАРАКТЕРИСТИКА НА НАСЕЛЕНИЕТО. БЕНЕФИЦИЕНТИ НА СОЦИАЛНИ УСЛУГИ. ХАРАКТЕРИСТИКА НА СОЦИАЛНИТЕ УСЛУГИ В ОБЩИНАТА. АНАЛИЗ И ТЕНЕДЕНЦИИ В РАЗВИТИЕТО НА СОЦИАЛНИТЕ УСЛУГИ В ОБЩИНА СТРАЖИЦА	
1. Демографска характеристика.....	стр. 4
2. Бенефициенти на социални услуги.....	стр. 5
3. Обща характеристика на предоставяните социални услуги.....	стр. 6
4. НПО и доставчици на социални услуги	
5. SWOT – анализ.....	стр. 8
<u>III. СТРАТЕГИЧЕСКА ЧАСТ</u>	
1. Визия за развитие.....	стр. 10
2. Приоритети, цели и операции за тяхното реализиране	
2.1. Приоритет 1: Предоставяне на социални услуги на деца и младежи със специфични потребности, на възрастни в неравностойно социално положение, на лица в риск.....	стр. 10
2.2. Приоритет 2: Предоставяне на грижи и услуги на лицата с трайни увреждания.....	стр. 13
2.3. Приоритет 3: Деинституционализация на по-голям брой лица, настанени в институциите.....	стр. 16
IV. ПЛАН ЗА РЕАЛИЗИРАНЕ НА СТРАТЕГИЯТА.....	стр.20
V. НАБЛЮДЕНИЕ, ОЦЕНКА, АКТУАЛИЗАЦИЯ И ОРГАНИЗАЦИЯ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО.....	стр.23

I. УВОД

Стратегията за социални услуги на Община Стражица е разработена в съответствие с изискванията на нормативните документи, регламентиращи предоставянето на социални услуги – Националната стратегия за детето 2004-2006г., Национална стратегия за равни възможности на хората с увреждания, Закона за социално подпомагане, Закона за закрила на детето, Закона за хората с увреждания, Закона за защита, рехабилитация и социална интеграция и правилниците за тяхното прилагане. Тя е необходим документ за определяне задачите и насочване на усилията на местната власт, неправителствените организации и обществеността в областта на социалната закрила, борбата с бедността и социалната изолация.

Стратегията обхваща периода 2007 – 2017 година и доразвива идеята за разширяване на вече съществуващите социални услуги, предоставяне на нови и подобряване достъпа до тях от всички жители на община Стражица.

Тя очертава вижданията за развитие на социалните услуги на територията на общината през периода, консолидира намерения, възможности, действия и допринася за тяхната еднопосочност.

Стратегията е разработена в съответствие с приоритетите на Правителството в областта на социалната политика и конкретно на социалните услуги, а именно:

- Преминаване към алтернативни форми на социални услуги, предоставяни в общността, съобразно потребностите на хората;
- Промяна на философията на социалните дейности чрез преминаване от социално подпомагане към социална подкрепа, насочена преди всичко към най-уязвимите групи хора: с увреждания, самотни родители, възрастни, деца в риск, както и към деинституционализация на лицата с подходящи възможности;
- С оглед подобряване социалната интеграция и качеството на живот на хората при предоставянето на социални услуги да бъдат привлечени като партньори други институции, неправителствени организации и бизнеса.

Стратегията е съобразена както с националния опит в тази област, така и с препоръките и практиките на Европейския съюз, Стандартните правила на Организацията на обединените нации за равнопоставеност и равни възможности за хората с увреждания, Конвенцията на ООН за правата на детето и други основополагащи международни документи. Тя се реализира чрез Общинския план за развитие за 2007 - 2013 година.

Целта на стратегията е въз основа на анализ на местните ресурси, характеристики, възможности и проблеми, да се определят приоритетите в областта на предоставянето на социални услуги. Чрез социален анализ се

разкрива състоянието на социалните услуги в общината, проблемите при тяхното предоставяне, като и тенденциите в развитието.

Разработването на конкретните мерки във връзка с реализацията на тази дейност ще доведе до подобряване качеството на живот, преодоляване на социалната изолация и създаване на условия за адаптиране на потребителите на тези услуги към обществения живот. В този смисъл стратегията представлява средство за хармонизиране и съгласуване на местните законодателни инициативи с държавните изисквания и с потребностите на жителите на общината от социални услуги.

II. ДЕМОГРАФСКА ХАРАКТЕРИСТИКА НА НАСЕЛЕНИЕТО. БЕНЕФИЦИЕНТИ НА СОЦИАЛНИ УСЛУГИ. ХАРАКТЕРИСТИКА НА СОЦИАЛНИТЕ УСЛУГИ В ОБЩИНАТА. АНАЛИЗ И ТЕНЕДЕНЦИИ В РАЗВИТИЕТО НА СОЦИАЛНИТЕ УСЛУГИ В ОБЩИНА СТРАЖИЦА

1. Демографска характеристика

Населението на община Стражица към 31.05.2006 година е 15311 жители, от които 5 623 /37%/ живеят в гр.Стражица и 9688 /63%/ – в 21 села на общината. Възрастовата характеристика на населението показва, че в трудоспособна възраст е 53 % от населението, в пенсионна възраст – 26%, а във възрастовата граница до 18 години – 21 %.

Раждаемостта към 31.12.2005 година е 12 ‰ , а смъртността 19‰, при което е налице отрицателен естествен прираст от -7‰. Увеличаването на средната продължителност на живота и посочените данни потвърждават тенденцията на застаряване на населението в общината и недостатъчната степен на възпроизводство на населението.

Структурата по пол на населението се характеризира с превес на жените над мъжете. Към 31.12.2005 година жените са 7946, което е 50.54% от общия брой, а мъжете – 7777, т.е. 49.46 % от общото население.

Механичният прираст за 2005г. се характеризира със задържане на нивото от предходната година и лека тенденция в положителна насока.

Пазар на труда и трудова заетост

Нивото на безработица в Община Стражица е над средното за страната. Средногодишният размер на безработицата към 31.12.2005 е 31.43%

Висок е делът на регистрираните продължително безработни лица като се поддържа ниво от около 1800 – 2000 лица. Характерно за общината е още по-високо равнище на безработица в селата на територията на общината в сравнение с града. Преобладава броят на регистрираните безработни без квалификация.

Новорегистрираните безработни лица в Дирекция „Бюро по труда“ – гр.Стражица за 2006 г. към 01 ноември са 624 лица, от тях с намалена работоспособност – 31 лица. От лицата с увреждания 20 са с над 70 % работоспособност, 5 са със сензорни и 6 – с ментални увреждания.

2. Бенефициенти на социални услуги

Бенефициенти на социалните услуги, предоставяни на територията на община Стражица са най-уязвимите групи хора – лицата с увреждания, социално слаби възрастни хора, ученици със специфични образователни потребности, деца в риск, лицата напускащи институциите.

След направено проучване от Общинска администрация гр.Стражица се установява тенденция на застаряване на населението и увеличаване на броя на самотно живеещите възрастни хора, нуждаещи се от помощ при задоволяване на ежедневните им потребности. През 2006 година броя на лицата, включени за обслужване от домашен социален патронаж е 162, а желаещите за 2007г. са 219 души. /Приложение №1/

Ежегодно около 6-7 младежи, настанени в ДОВДЛРГ – гр.Стражица завършват средното си образование или навършват възрастта, след която законът не позволява да продължат пребиваването си в институциите. За тези от тях, които нямат дом и близки не съществува алтернатива за по-нататъшната им реализация.

В СОУ”Ангел Каралийчев” – гр.Стражица 21 деца със специфични образователни потребности се обучават от двама ресурсни учители. Реалният брой на тези деца е около два пъти по-голям, но съществува пречка за тяхното регистриране поради факта, че е необходимо родителите доброволно да подадат молби за освидетелстването им до комисията към регионалния инспекторат по образование - В.Търново.

По данни на Дирекция ”Социално подпомагане” към 01.10.2006г.броят на децата в риск в общината е 417, от които 135 са в гр.Стражица. В това число са включени и децата с противообществени прояви, чийто брой по информация на РПУ е 55. /Приложение №2/

Висок е броя на лицата с увреждания в Общината. /Приложение №3/ По данни на Дирекция „СП” гр. Стражица се наблюдава увеличение на дела на подпомаганите лица по Правилника за прилагане на закона за интеграция на хората с увреждания от 572 през 2005 година на 635 през 2006.

Както на национално ниво, така и на територията на Община Стражица се наблюдава повишаване на заболяемостта на населението от сърдечно – съдови, неврологични, онкологични и др. заболявания, водещи до трайна инвалидизация, което определя все по-нарастващите потребности от предоставяне на различни услуги на тези лица.

3. Обща характеристика на предоставяните в момента социални услуги

Социален патронаж

От 2003 година Община Стражица предоставя услугата „социален патронаж”, като започва дейността си обслужвайки 16 лица. Към настоящия момент дейността обхваща 77 абоната, 70 от които са живущи в гр.Стражица и 7 - в с.Горски Сеновец. От тази услуга се ползват пенсионери, самотно живеещи възрастни хора и инвалиди. Услугата включва предоставяне на топла храна, пазаруване, плащане на сметки, почистване на домовете и други.

В проект на Община Стражица по Национална програма „От социални помощи към осигуряване на заетост” през 2006г. са назначени 18 продължително безработни лица към Домашния социален патронаж, като “домашни помощници” на 162 лица от гр. Стражица и селата в общината. Тази социална услуга е финансирана то МТСП и включва: поддържане хигиената на обитаваното жилище, пазаруване, битови и административни услуги и при необходимост хранене, снабдяване с технически и помощни средства и др.

Тенденцията към застаряване на населението поражда потребност от разширяване предоставянето на тази услуга. Необходимо е да се изгради и оборудва кухня с по-голям капацитет, която да задоволи потребностите на около 200-250 абоната, а за транспортирането на храната да се закупи нов автомобил с по-голям капацитет, с което да се постигне пълно удовлетворяване на нуждите на всички желаещи да ползват услугата ДСП от всички населени места на общината.

Социална услуга “личен асистент” и „социален асистент”

В рамките на Националната програма ”Асистенти на хора с увреждания” в Община Стражица през 2004 г., чрез Дирекция “Социално подпомагане” са назначени 33 безработни лица, които се грижат за свои близки – инвалиди, като полагат грижи за задоволяване на техните ежедневни потребности. Наблюдава се увеличаване на инвалидизираните лица в общината и към 31.10.2006 година броят на назначените „лични асистенти” е 47.

По същата програма от Общинска администрация гр. Стражица са наети 12 лица „социални асистенти” за обслужване на хора с увреждания със степен на инвалидност над 90 %. Ползватели на тази услуга са 30 лица на територията на общината.

Социални услуги за деца с ментални увреждания

В Дом за деца с умствена изостаналост „Слънчице” в с.Горски Сеновец са настанени 56 деца с тежки ментални и физически увреждания. В него те получават необходимите им медицински и терапевтични услуги

до навършване на 18-годишна възраст. Със съдействието на холандски фондации в дома е създаден център за рехабилитация, снабден с висококачествена съвременна апаратура квалифициран персонал за задоволяване на потребностите на нуждаещите се деца. В него се обслужват 19 деца с физически и ментални увреждания от община Стражица.

Социални услуги за инвалиди

Сдружение „Нов избор”, съвместно с преподаватели от ВТУ”Св.Св.Кирил и Методий” и със средства по одобрен проект от фонд „Социално подпомагане” през 2006г. разкри Център за социална рехабилитация и интеграция. Целите на сдружението са свързани с информиране, психологическа подкрепа и социална рехабилитация и интеграция на 9 лица с увреждания, 5 неграмотни лица с делегирани от закона родителски функции, 4 родители на деца с увреждания и 5 необхванати от образователната система деца от ромски произход. Тук те се срещат, общуват, обсъждат свои проблеми и получават информация за промените в социалното законодателство и за правата си чрез специализирани издания на Съюза на инвалидите в България и на МТСП.

Социални услуги за деца, лишени от родителска грижа

В началото на 2000-та година в гр.Стражица е изграден Дом за отглеждане и възпитание на деца, лишени от родителска грижа. В него са настанени 90 деца, за които се полагат грижи, свързани с тяхното възпитание, образование, изграждане на трайни социални умения и трудови навици, повишаване на социалната компетентност и ориентацията в обществената среда.

Детска млечна кухня

От 01.09.2004 година в помощ на младите семейства в гр.Стражица функционира млечна кухня, в която срещу минимално заплащане се предоставя храна за деца до 3 – годишна възраст, съобразена с потребностите на детския организъм и изискванията за здравословно хранене.

Клуб на пенсионера

На територията на община Стражица са създадени 5 клуба. Един в град Стражица и по един в селата Камен, Кесарево, Сушица и Царски Извор. Членовете им развиват активна дейност, свързана с отбелязване на различни празници, рождени дни, туристически мероприятия, разходки сред природата, участие в самодейни конкурси и др.

4. НПО и доставчици на социални услуги

Фондация “Спасение-97” със сфера на дейност - социална подкрепа и подпомагане на всички рискови групи от населението на общината – младежи, учещи се деца, деца от социално слаби и затруднени семейства.

Адрес: гр.Стражица, ул.”Михал Друмев” № № 10, ет.2, тел.06161/35-78

Сдружение “Нов избор Стражица 2006” със сфера на дейност информирание, психологическа подкрепа и социална рехабилитация и интеграция на лица с увреждания, неграмотни лица с делегирани от закона родителски функции, родители на деца с увреждания и необхванати от образователната система деца от ромски произход.

Сдружение “Шанс за всички” сфера на дейност подпомагане на възпитателния процес, стопанското и материално осигуряване на ОбДК – гр. Стражица като, осъществява програми в областта на социалната дейност образованието, науката, изкуството, екологията, подпомага възпитаниците на Детския комплекс в изграждането им като личности с висока национална самоличност и духовна култура, подпомага ранното изучаване на чужди езици, музика, изкуство и спорт

Сдружение “Туристическо дружество Тасладжа” със сфера на дейност – да упражнява туризъм, насочен към активен отдих, укрепване на здравето, развитието на познанието, възпитанието на личността, развитие и насърчаване на планинарството и други туристически дейности..

Адрес: гр.Стражица , ул.”Дончо Узунов” № 5, тел. 0887630504

Сдружение “Развитие та гражданското общество” със сфера на дейност – оказване на социална подкрепа на маргинализираните групи от обществото; самотни майки, възрастни хора, деца в риск и др.

Адрес: гр.Стражица, ул.”Стадиона” № 5, тел.06161/30-58

Сдружени “Алтернатива 2004” със сфера на дейност – способства за осъществяването на алтернативни модели и популяризиране на положителния опит в институционализирани грижи за деца в неравностойно положение, облекчаване на живота на жителите на Общината.

Адрес: гр.Стражица, ул.”Дончо Узунов” № 12 А, тел. 06161/22-23

Сдружение “Приатели на детски дом – Горски Сеновец” със сфера на дейност духовно и материално подпомагане на деца.

Адрес: с.Горски Сеновец, ул.”Училищна” № 7

5. SWOT – анализ

За определяне потенциала и възможностите за бъдещо развитие на общинската политика в областта на социалните услуги, е необходим анализ на силните и слаби страни на вътрешните фактори и възможностите и заплахите на външната среда, влияещи на това развитие.

Силни страни

- Налице е воля от страна на ръководството на Община Стражица за съгласуване на дейностите по отношение на социалната политика с приоритетите на правителството в областта на социалните дейности;
- Налице е добра координация между институциите на държавната и местна власт при решаване на социални проблеми на населението;
- Изработени и регламентиращи насоките за развитие на социалните услуги Национална стратегия за закрила на детето, Национална стратегия за равни възможности на хората с увреждания, Национална стратегия за детето 2004-2006 г., Национален план за борба с бедността и социалната изолация-2004г., Наредба за критериите и стандартите за социални услуги за деца и други, както и общинският план за развитие 2007 – 2013 година;
- Наличие на необходимите квалифицирани кадри за осъществяване на дейностите по предоставяне на услугите по специалностите: социални дейности, социална педагогика, логопедия, рехабилитация, психология, специална педагогика;
- Успешно реализираните социални услуги чрез Националната програма “От социални помощи към осигуряване на заетост” по компоненти “личен асистент” и “домашен патронаж”;
- Стабилизиращото се икономическо развитие на общината;

Слаби страни:

- Нарастващ брой нетрудоспособни и застаряващо население на общината;
- Ниски доходи на преобладаващата част от нуждаещите се от социални услуги;
- Ограничени общински финансови ресурси за развитие на социалните услуги;
- Разпокъсаност на населените места, ограничаващо обслужването на ползвателите;
- Неадаптираната околна среда към потребностите на трудно подвижните жители на общината;
- Липса на рехабилитационни услуги за инвалидите в общината;
- Липсата на медико-социални услуги за хора в последен стадий на нелечими заболявания;
- Недостатъчна активност на НПО по отношение разширяване и осъществяване на дейностите по предоставяне на социални услуги;

Стратегическият анализ на външната среда обхваща възможностите и заплахите при реализация на стратегията на Общината.

Възможности:

- ❖ Съгласуваност във вижданията и дейностите на общинските структури с приоритетите в социалната политика на Правителството;
- ❖ Децентрализация и деинституционализация на социалните услуги в рамките на националната социална политика;
- ❖ Съпричастност и активни действия на неправителствените организации към проблемите на лицата с увреждания, самотните възрастни хора, деца в риск и лица с други специфични потребности;
- ❖ Промяна в отношението на обществеността като цяло към хората в неравностойно положение;
- ❖ Осигурено частично държавно финансиране на заведения за социални услуги по стандарти и възможности за финансиране на дейностите чрез фондове на МТСП;
- ❖ Наличие на международни донорски програми за финансиране на дейности по предоставянето на социални услуги, както и възможности за развитие на социални дейности със средства от присъединителните фондове на ЕС в рамките на периода;
- ❖ Изпълнение на заложените промени в Закона за народната просвета, свързани с интегрираното обучение на деца със специфични образователни потребности;
- ❖ Предоставяне на социални услуги под формата на дневна грижа за деца със специфични потребности, инвалиди и самотни възрастни,
- ❖ Повишаване на броя на работодателите, склонни да наемат лица с увреждания;

Заплахи: /барииери на външната среда за осъществяване на стратегията/

- ❖ Липса на собствени финансови средства за обезпечаване на заведенията за социални услуги и зависимостта от външно финансиране - програми и проекти;
- ❖ Зависимост на социалните услуги от централно бюджетно финансиране;
- ❖ Чести промени в нормативната уредба и липса на единни национални критерии и стандарти за всички социални услуги.

III. СТРАТЕГИЧЕСКА ЧАСТ

1. ВИЗИЯ ЗА РАЗВИТИЕ:

Чрез радикална промяна във философията на социалната защита, нов подход в социалната политика и разширяване спектъра на социалните услуги да се осигури подобряване на качеството на живота, адаптирането и интеграцията на най-уязвимите групи хора в община Стражица – лицата с увреждания, самотни родители, социално слаби възрастни хора, деца в риск и др., както и към все по-широка деинституционализация.

Чрез радикална промяна във философията на социалната защита и нов подход в социалната политика да се осигури повишаване на качеството на живот на най-уязвимите групи хора в община Стражица и създаване на предпоставки за тяхната личностна и професионална реализация.

2. ПРИОРИТЕТИ, ЦЕЛИ И ОПЕРАЦИИ ЗА ТЯХНОТО РЕАЛИЗИРАНЕ

Приоритет 1: Предоставяне на социални услуги на деца и младежи със специфични потребности, на възрастни в неравностойно социално положение, на лица в риск;

Цел 1: Създаване на предпоставки за социална адаптация и интеграция на деца и младежи със специфични потребности.

Операции:

1. Създаване на училищен ресурсен център

Под ръководството на квалифицирани кадри – психолози, педагози, логопеди и др.специалисти, децата със специфични образователни потребности да бъдат приобщени и интегрирани в масовото училище. Това включва ученици със сензорни, с физически, с множествени увреждания, с умствена изостаналост, с обучителни трудности, с езиково-говорни нарушения.

С финансовото съдействие на неправителствени организации ще бъде оборудван кабинет за осигуряване на възможност за почивка или алтернативни занимания за тези деца, съобразно индивидуалните им потребности.

Привличането на здрави деца от общността и включването им в съвместни дейности с децата с проблеми, ще способства от една страна за по-пълно адаптиране и социализация на нуждаещите се, а от друга - за възпитаване на толерантност и положително отношение към лицата в неравностойно положение.

2. Изграждане на защитено жилище за млади хора, неподлежащи на отглеждане в институциите за деца, лишени от родителска грижа, поради навършване на пълнолетие

В защитеното жилище ще се настаняват млади хора на възраст от 18 до 25 години, които се нуждаят от подкрепа при прехода към самостоятелен и независим живот, както и в усилията им за професионална реализация и интеграция. В предоставеното им жилище ще имат възможност да удовлетворят потребността си от самостоятелен, независим живот, стремежа към задоволяване на индивидуалните потребности със свои сили и към овладяване на нови умения.

За реализация на пазара на труда на тези млади хора е необходимо да се бъдат въведени стимули за потенциалните им работодатели.

Цел 2: Усъвършенстване и разширяване спектъра на дейностите по предоставяне на социалните услуги на възрастни хора в неравностойно положение.

Операции:

1. Оптимизиране на услугата „домашен социален патронаж”

Целта е услугата да бъде алтернатива на застрашените от попадане в институция самотни възрастни хора, особено в селата от общината.

В съответствие с Общинския план за развитие на Община Стражица за 2007 – 2013 година се предвижда чрез услугите на „домашния социален патронаж” да бъдат задоволени нуждите на по-голям брой възрастни хора от всички населени места в общината. В гр.Стражица предстои изграждането на кухня с по-голям капацитет и осигуряване на подходящо средство за транспортиране на храната до абонатите. При заявени достатъчен брой потребители биха могли да бъдат изградени филиали към кухнята - майка в някои от останалите населени места от общината.

За задоволяване на някои специфични потребности, свързани с редица заболявания съществува възможност за осигуряване на диетична храна, менюто за която да се изготвя от специалист - диетолог, както и да бъде осигурявана храна в почивни и празнични дни на всички потребители.

В зависимост от финансовите възможности по предварителна заявка би могло да бъде предоставяно и диференцирано меню на потребителите.

Стремежът е услугата ДСП да отговаря адекватно на разнообразните потребности и максимално да удовлетворява изискванията на ползвателите.

2. Изграждане на обществена трапезария

За реализацията на тази услуга ще се търси преди всичко финансовата подкрепа на неправителствени организации и на бизнеса, както и с психологическата подкрепа и доброволния труд на лица извън

общинските структури. Създаването на обществена трапезария ще осигури на социално слаби възрастни хора в трудни за тях моменти топла храна, внимание и грижа.

3. Създаване на дневен център за възрастни хора

Мероприятията, осъществявани в центъра ще съдействат за укрепване на психическото равновесие и подобряване на физическия статус на възрастните хора. Престоят им в дневния център ще предоставя възможност за контактуване с хора с подобни проблеми, за оползотворяване на времето с различни занимания, което ще подобри качеството им на живот и ще облекчи близките им при осъществяването на грижите за тях.

4. Изграждане на Дом за стари хора

Необходимостта от такъв се налага от нарастващия брой на самотните възрастни хора, нуждаещи се от постоянни медико-социални грижи, както и от все по-голямата ангажираност на младите хора и трудностите произтичащи от това, свързани с полагането на грижи за техните възрастни близки. С настаняването на тези хора в дома ще им бъдат осигурени грижи от квалифициран персонал в лицето на лекари, психолози и социални работници.

5. Създаване на лечебно заведение „Хоспис“

С предоставянето на необходимите грижи и обслужване на лица с тежки и хронични заболявания ще бъдат облекчени както самите те, така и техните близки в началните и напреднали стадии на заболяването. Осигуряването на палативни грижи чрез предоставянето на медико-социални услуги на нуждаещите се лица, ще им даде възможност да водят достоен и сравнително спокоен живот в края на жизнения им път.

Цел 3: Защита и подкрепа на лица в риск

Операции:

1. Център за обществена подкрепа

В центъра децата и възрастните, жертви на насилие ще могат да получат сигурност, подкрепа и защита, както и необходимата им медицинска, психологическа и социална помощ.

Мероприятията, реализирани в Центъра в някои случаи ще предхождат по-нататъшните дейности по настаняване на нуждаещите се лица в съответстващите на техните нужди институции и ще осигурява:

- семейно консултиране и подкрепа – социални, правни, психосоциални и психологически консултации;
- превенция на насилието и подкрепа на деца, жертви на насилие, социална и психотерапевтична работа с деца, жертви на насилие и техните семейства;

- спешно извеждане на деца от ситуация на непосредствена опасност за физическото или психическото им здраве и осигуряване на тяхната закрила;
- "Гореща телефонна линия" – услуга, осигуряваща 24 - часов достъп до консултации и спешна помощ по телефона и свързване със специалисти при необходимост;
- семейно планиране, консултиране по време на бременността и следродовия период за предотвратяване изоставянето на децата в институциите;
- превенция при децата с девиантно поведение и работа с тях;
- предоставяне на информация и обучение на кандидат-приемни родители и обучение на кандидат-осиновители

Приоритет 2: Предоставяне на грижи и услуги на лицата с трайни увреждания;

Цел 1: Рехабилитация и социална интеграция на лицата с увреждания

Операции:

1. Оптимизиране и разширяване на дейностите и целевите групи, обхванати в центъра за социална рехабилитация и интеграция /ЦСРИ/

Необходимостта от създаването му е продиктувана от потребността от прилагане на различни терапевтични и рехабилитационни процедури с цел подобряване на физическото състояние и повишаване възможностите за самостоятелен живот на лицата с увреждания.

За задоволяване на различните потребности и в съответствие с възможностите на потребителите се предвижда създаването групи за ежедневно, седмично и тримесечно пребиваване в центъра.

Предвиждат се дейности насочени към изграждане на различни умения, свързани с бита, общуване с природата и усвояване на знания за нейното опазване и т.н.

Пребиваването в ЦСРИ ще предостави възможност на лицата да преодолеят социалната изолация, в която ги поставят ограничените им физически възможности, както и да получават съдействие и подкрепа от социални работници, психолози и от представители на обществеността.

2. Създаване на защитено жилище за възрастни хора с увреждания

Целта на услугата е да се предостави възможност на тези потребители да получават необходимата медицинска и социална рехабилитация без да се отдалечават от родните си места, при което ще е налице възможността да бъдат посещавани от близки и приятели. В случаите, когато състоянието на обитателите на защитеното жилище се

подобри и те придобият необходимите умения да се грижат сами за себе си, ще имат възможност да се върнат по домовете си.

Цел 2: Информационно обслужване на лицата с увреждания и създаване на предпоставки за успешната им реализация на пазара на труда

Операции:

1. Създаване на Клуб на инвалида

В него инвалидизираните лица ще получават информация за правата си, за възможностите за социална интеграция и социално подпомагане, за перспективите пред тях в трудовата им реализация.. Ще осъществяват контакти помежду си и ще организират мероприятия за защита на интересите си.

2. Предоставяне на образователни програми и курсове за обучение за хора с увреждания

В зависимост от интересите, уменията и възможностите, от специалността и образователния ценз на хората с увреждания, ще бъдат организирани курсове за начална, допълнителна или преквалификация с цел успешна реализация на трудовата борса.

3. Създаване на Бюро за социални услуги

Чрез изграждането му ще бъдат осъществявани социални и правни консултации по проблеми, свързани със социалното подпомагане свързани с:

- запознаване с промените в нормативната уредба;
- правата и задълженията на социално слабите лица, семейства и рискови социални групи;
- оказване на съдействие при набиране, попълване и оформяне на необходимите формуляри и документи при кандидатстване за социално подпомагане;
- посредничество между лицата и институциите при събиране, оформяне и представяне на пълния набор от документи;
- осъществяване на контакти и сътрудничество с правителствени и неправителствени организации и фондации със стопанска и нестопанска цел за подпомагане работата на Бюрото за социални услуги, Центъра за обществена подкрепа и институциите, предоставящи социални услуги.

4. Въвеждане на стимули за работодатели за разкриване на работни места за хора с увреждания

Осигуряването на преференциални условия, на данъчни облекчения за работодатели, наемащи хора с увреждания, ще стимулира

разкриването на такива работни места. От своя страна работодателят ще трябва да осигури подходяща работна среда, работното време, да въведе нови технологии в помощ на работника, да осигури достъп до зоните за отдих и т.н.

Цел 3: Изграждане на достъпна околна среда за хората с физически увреждания

Операции:

1. Адаптиране на съществуващата околна среда в съответствие с потребностите на лицата с увреждания

Целта е осигуряване на достъп на лицата с увреждания до различните институции и услуги, от които се нуждаят. За преодоляване на ограниченията във връзка с това и за създаване на условия за нормален достъп до училища, спортни съоръжения, магазини, обществени сгради е необходимо изграждането на рампи, скосявания и други съоръжения. Необходимо е обновяване и на вътрешната архитектура на обектите, като подходящи санитарни възли, специализирани места за хора с увреждания и т.н. Архитектурните, транспортните и комуникационни бариери пораждат и психологически, което допринася за самоизолацията на лицата с двигателни проблеми.

2. При изграждане на нови инфраструктурни обекти да бъдат отчитани потребностите на хората с увреждания и необходимостта от осигуряване на свободния им достъп до тях.

Съобразяването с европейските стандарти при изграждането на инфраструктурата е задължително условие за преодоляване на изолацията, несигурността, чувството за непълноценност и безпомощност на лицата с увреждания. Това ще гарантира достъпа до качествено образование, осигуряването на равни възможности за спорт, отдих, туризъм и участие в културния живот. Тези ограничения на околната среда поставят в неравностойно положение и други групи хора като майки с детски колички и възрастни хора.

3. Осигуряване на достъпен транспорт

- Осигуряването на специализиран транспорт за децата с увреждания до училища, детски градини и др. ще им гарантира в най-голяма степен интегрирането им в обществото, повишаването на качеството на живот, индивидуален подход при работа с тях под ръководството на квалифицирани специалисти. От друга страна обхващането на децата с увреждания в масовото училище ще промени отношението на здравите деца в дух на позитивизъм, толерантност и взаимопомощ.

- Предоставяне на услугата „от врата до врата” за хора с тежки двигателни и множествени увреждания, ще им позволи да бъдат равностойни граждани на обществото, осигурявайки им възможност да участват в различни дейности от обществения живот като: да упражнят правото си на глас, да присъстват и участват в различни мероприятия, чрез които могат да защитят правата и интересите си, както и да осъществяват контрол върху дейността на изпълнителните органи.

Приоритет 3: Деинституционализация на по-голям брой лица, настанени в институциите.

Цел 1: Създаване на предпоставки и подходящи условия за извеждане от институциите на лица с възможности за водене на относително самостоятелен начин на живот.

Операции:

1. Изграждане на защитено жилище за младежи и възрастни хора с физически и ментални увреждания, настанени в институции

Защитено жилище за хора с интелектуални затруднения е алтернативна форма на социални услуги в общността. Потребителите на социалната услуга са хора с физически и ментални увреждания, с лека и умерена степен на умствена изостаналост, прекарвали по-голямата част от живота си в специализирани институции, но с реален шанс за социална интеграция.

Чрез изграждане на среда, близка до семейната и създаване на условия за взаимопомощ, подкрепа и обучение на хората с ментални увреждания, се цели оползотворяване на личностните им ресурси и подпомагане на усилията им за водене на пълноценен и относително независим начин на живот в общността.

2. Реинтегриране на децата в семействата, настаняване в приемни семейства и търсене на възможности за осиновяване

Имайки предвид, че за децата е най-добре те да израстват в семейна среда е необходимо да бъдат възобновени контактите с техните родители. В случаите, когато това не е възможно е необходимо да се търсят подходящи приемни родители и осиновители. Със съдействието на социалните служби е нужно да бъде направена оценка на семейната среда, на вероятните рискове, на които то би било изложено. От основно значение в това отношение е и мнението на самото дете, неговото желание.

От голямо значение за реализацията на идеята е последващия ефективен контрол от страна на различните служби, за да бъдат защитени правата и интересите на детето.

3. Повишаване степента на взаимодействие и диалог между институциите на общинско и национално ниво, както и на сътрудничеството с неправителствения сектор и бизнеса

Изводи:

До голяма степен липсата на институции за настаняване на нуждаещи се лица от Община Стражица, създава трудности при задоволяване на потребностите им. От друга страна тези форми на социално обслужване, постепенно в национален и световен мащаб се изместват от алтернативни форми, които не отделят лицата от тяхната семейна среда, а само предоставят професионални дневни грижи на нуждаещите се. Социалната интеграция на възрастните и инвалидите е възможна само със съвместните усилия на държавата, местната власт, НПО, специалистите и семейството, като незаменим фактор.

За реализиране на горепосочените операции и за оптимизиране на социалните услуги е необходимо да бъдат осъществени някои конкретни дейности като: проучване и подбор на потенциалните потребители на услугите, рехабилитация на съществуващата материална база и адаптирането ѝ в съответствие с нуждите на потребителите, осигуряване на специализиран транспорт, подбор на квалифицирани специалисти за работа с лицата с проблеми, организиране на обучение на персонала.

Необходимо е да се отчетат и предразсъдъците на обществото към „различните“ от общоприетите норми. Това в голяма степен се дължи на неразбирането на техните проблеми, потребности и възможности. В този смисъл е необходимо да се проведе информационна кампания, насочена към обществеността, с цел преодоляване на негативизма, безразличието и нетолерантността в отношението към хората в неравностойно положение. Необходимо е да бъдат привлечени доброволци в работата на центровете за предоставяне на социални услуги. Опитът на страните с дългогодишни традиции в социалната работа доказва колко важен и за двете страни е този интегративен подход в социалните услуги.

За оптимизиране на дейностите по предоставяне на социални услуги, за рехабилитация и адаптиране на сградите, в които ще се разкриват социални заведения, за оборудване на помещенията и осигуряване на специализиран транспорт за нуждаещите се лица в съответствие с техните потребности е необходимо да се привличат и ангажират неправителствени организации, които с добре разработени и защитени проекти биха могли да обезпечат необходимият финансов ресурс от европейските фондове.

На този етап на територията на общината осъществяват дейност две НПО, осъществяващи проекти свързани с преквалификация на безработни – Фондация „Спасение – 97” и „Развитие на гражданското общество” и Сдружение „Нов избор”, работещо по проблемите на социалната рехабилитация и интеграция на лица с увреждания. Проектите, реализирани от НПО са основата за осъществяване на сътрудничеството между НПО и институциите на територията на общината, в съответствие с

изискванията, стандартите и приоритетите на правителствената политика и Европейския съюз.

Община Стражица ще инициира създаване на консултативен орган към общинска администрация, в който да вземат участие НПО със социални функции, доставчици на социални услуги, специалисти от Дирекция “Бюро по труда”, Дирекция “Социално подпомагане” и др. за обсъждане на предложения за предоставяне на конкретни социални услуги.

Като един от приоритетите при реализацията на стратегията е създаването на условия за деинституционализиране на социалните услуги чрез сключване на договори между общината и доставчици на такива услуги. Местната власт, съобразявайки се с конкретните потребности на жителите си, определя своите приоритети и допълнително заделя средства за дофинансиране на определени социални услуги и възлага извършването им чрез конкурси на доставчици, като следи качеството на услугите чрез изработени единни критерии и стандарти и поддържа постоянна обратна връзка с ползвателите на социални услуги. Не трябва да се пренебрегва държавата като фактор за осигуряване на частично финансиране на дейностите по приоритетите си чрез национални програми за осигуряване на социална защита на уязвими групи от обществото. Тъй като България е в начален етап на децентрализация и деинституционализация на социалните услуги и все още е малък броя на регистрираните НПО, които ги предоставят, от решаващо значение е ролята на Община Стражица, Дирекция “Бюро по труда”, Дирекция “Социално подпомагане” за запознаване на заинтересованите НПО със законовата рамка и приоритетите в стратегията за развитие на социалните услуги в местната общност, за да се създадат благоприятни условия за развитие на мрежа от доставчици на социални услуги.

За осигуряване на качествено нов подход при предоставяне на социалните услуги на територията на община Стражица е необходимо въвеждане на системи за контрол и мониторинг на изпълнението на стратегическата цел, както и да бъдат създадени механизми за управление на качеството на социалните услуги и обратна връзка с потребителите.

Община Стражица ще се стреми към реализиране на стратегическите си приоритети и визия за развитие на социалните услуги, към постепенно разширяване на спектъра им, ще търси партньори за финансиране разкриването на нови социални заведения, ще мотивира инициативността на неправителствения сектор за извършване на съвместни дейности по предоставяне на качествени социални услуги.

Мисията на общинската администрация е да координира, организира и управлява процесите по предоставяне на социални услуги, да следи за тяхното качество и достъпност, да защитава интересите на социално неравнопоставените групи. Община Стражица работи в партньорство с донори, НПО и частни дарители, организира дейности за

алтернативна заетост на деца и младежи, съфинансира проекти и планира дейности в полза на населението.

V.Наблюдение, оценка, актуализация и организация на изпълнението

Настоящата стратегия за развитие на социалните услуги в Община Стражица е първата цялостна синтезирана идея за предоставяне на изброените социални услуги. Тя е основана на доказани потребности на общността и е основа за бъдещи дискусии и обсъждания на различни нива и от много целеви групи потребители, за да се превърне в реалистична дългосрочна програма за развитие на социалните услуги чрез включване на всички страни, имащи отношение към решаването на социалните проблеми на жителите на общината.

Стратегията е отворена за актуализация. За изпълнението ѝ следи и активно работи специалист „Социални дейности „ в Общината. Настоящата стратегия е неразделна част от Плана за развитие на Община Стражица и оценката и отчитането ѝ се извършва ежегодно съгласно методиката заложена в плана.

Настоящата Стратегия за развитие на социалните услуги в Община Стражица е приета с Решение на Общински съвет Стражица № 664 / 30.01.2007 година.